

**SZKOLNY PROGRAM
WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY
SZKOŁY PODSTAWOWEJ
Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI NR 4
IM. E.J. JERZMANOWSKIEGO W WIELICZCE
Rok szkolny 2026/2027**

Wychowywać to nie znaczy kształcić tylko rozum, lecz kształtować harmonijnie całego człowieka, a więc także jego serce i charakter. Wychowywać to znaczy również – z pokolenia na pokolenie przekazywać wartości, które nadają życiu sens i wypełniają je treścią. Przekazuje się je nie tylko słowami, lecz przede wszystkim przykładem własnego życia...”

Phil Bosmans

SPIS TREŚCI:

- I. Obowiązujące akty prawne
- II. Cele i założenia programu
- III. Misja szkoły
- IV. Model absolwenta
- V. Cele wychowawczo – profilaktyczne szkoły
- VI. Struktura oddziaływań wychowawczych
- VII. Diagnoza sytuacji wychowawczej
- VIII. Ewaluacja programu
- IX. Postanowienia końcowe

I.OBOWIĄZUJĄCE AKTY PRAWNE

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 ze zm.).
- Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. nr 120, poz. 526).
- Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 2215 ze zm.).
- Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r. poz. 1327 ze zm.).
- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe
- Ustawa z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r. poz. 487 ze zm.).
- Ustawa z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 852 ze zm.).
- Ustawa z 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 1446 ze zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 1449).
- **Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 22 lipca 2026 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół.**
- **Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2026/2027.**
- Standardy Ochrony Małoletnich obowiązujące w Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi Nr 4 w Wieliczce.

I.CELE I ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi Nr 4 im. E.J. Jerzmanowskiego w Wieliczce realizuje swoje zadania w oparciu o **program wychowawczo-profilaktyczny** obejmujący treści i działania wychowawcze skierowane do uczniów oraz treści i działania profilaktyczne – dostosowane do potrzeb rozwojowych uczniów, przygotowane w oparciu o ocenę potrzeb i problemów występujących w danej społeczności – skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców.

Zadaniem szkoły jest wychowanie dzieci i młodzieży do wartości oraz wspomaganie wychowawczej roli rodziny. Swoje działania podporządkowuje przede wszystkim wychowywanie w duchu **szacunku i tolerancji dla drugiego człowieka**, w tym upowszechnia wiedzę na temat zasad dobrego wychowania w różnych obszarach życia społecznego. W swej działalności wychowawczej szkoła uwzględnia **wolę rodziców, cele polityki oświatowej państwa oraz szeroki kontekst uwarunkowań społecznych środowiska lokalnego**, w którego obrębie funkcjonuje. Z tego względu podejmuje m.in. działania związane z upamiętnianiem postaci i wydarzeń z przeszłości ważnych dla pamięci narodowej, świętami narodowymi, symbolami państwowymi, a także kształtuje postawy szacunku szczególnie dla ludzi starszych oraz dbałości o środowisko przyrodnicze. Ponadto dba o **bezpieczeństwo** swoich uczniów, a także nauczycieli i pracowników szkoły. Reaguje na zjawiska, które oceniane są jako szkodliwe i niepożądane - podejmuje odpowiednie **działania profilaktyczne**, które mają na celu zapobieganie pojawianiu się i rozwojowi niekorzystnych zjawisk dezorganizujących funkcjonowanie szkolnej społeczności. W tym celu podejmuje bezpośrednią i ścisłą współpracę z rodzicami oraz z podmiotami zaangażowanymi w różnorodne działania edukacyjne, wychowawcze i opiekuńcze, a także profilaktyczne. Wiąże działanie wychowawczo – profilaktyczne z realizacją zadań, które wprowadzają pożądane zmiany w funkcjonowaniu ucznia i grupy rówieśniczej. Przy czym wszelkie działania wynikają ze świadomości zagrożeń dotyczących prawidłowego procesu wychowawczego i mają charakter interwencji kompleksowych.

Szkolny program wychowawczo-profilaktyczny szczególnie sprzyja rozwijaniu i utrwalaniu **społecznych, patriotycznych i obywatelskich postaw** uczniów. Wzmacnia ich poczucie tożsamości narodowej, przywiązanie do historii i tradycji narodowych, przygotowuje do podejmowania działań na rzecz środowiska lokalnego, w tym angażowania się w wolontariat. Szkoła, ucząc odpowiedzialności za siebie i innych, w tym także za słowa, gesty, czyny, stara się przygotowywać swoich uczniów do **świadomych i odpowiedzialnych** wyborów, a w czasie korzystania z nowoczesnych technik komunikacji, m.in. **krytycznej analizy informacji, bezpiecznego poruszania się w przestrzeni cyfrowej i utrzymywaniu**

właściwej i godnej relacji z innymi użytkownikami sieci. Celem działań wychowawczych szkoły jest **kształtowanie postaw prozdrowotnych**, w tym zachęcenie uczniów do aktywności fizycznej i zdrowego stylu życia. A przede wszystkim rozwijanie dojrzałości w sferze **fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej**.

Istotą działań wychowawczych i profilaktycznych szkoły jest współpraca całej społeczności szkolnej oparta na założeniu, że wychowanie jest zadaniem realizowanym w rodzinie i szkole, która w swojej działalności uwzględnia zarówno wolę rodziców, jak i priorytety edukacyjne państwa. Rolą szkoły, oprócz jej funkcji dydaktycznej, jest dbałość o wszechstronny rozwój każdego z uczniów oraz wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny. Wychowanie rozumiane jest jako wspieranie uczniów w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej. Proces wychowania jest wzmacniany i uzupełniany poprzez działania z zakresu profilaktyki problemów dzieci i młodzieży.

Program wychowawczo-profilaktyczny tworzy spójną całość ze szkolnym zestawem programów nauczania i uwzględnia wymagania opisane w podstawie programowej. Określa sposób realizacji celów kształcenia oraz zadań wychowawczych zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, uwzględniając kierunki i formy oddziaływań wychowawczych, których uzupełnieniem są działania profilaktyczne skierowane do uczniów, rodziców i nauczycieli. **W roku szkolnym 2026/2027 szczególne znaczenie będzie miało wdrażanie zmian wynikających z REFORMY26 “Kompas jutra”, w tym budowanie odporności społecznej, edukacja zdrowotna i pierwsza pomoc przedmedyczna, higiena cyfrowa i promowanie aktywności offline, odpowiedzialne korzystanie z zasobów sztucznej inteligencji, rozpoznawanie funkcjonowania ucznia, współpraca z rodzicami, profilaktyka uzależnień behawioralnych i przemocy rówieśniczej, wspieranie zdrowia psychicznego, doradztwo zawodowe oraz rozwijanie ciekawości i sprawczości uczniów.**

Podstawowe zasady realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego obejmują:

- powszechną znajomość założeń programu – przez uczniów, rodziców i wszystkich pracowników szkoły,
- zaangażowanie wszystkich podmiotów szkolnej społeczności i współpracę w realizacji zadań określonych w programie,
- respektowanie praw wszystkich członków szkolnej społeczności oraz kompetencji organów szkoły (dyrektor, rada rodziców, samorząd uczniowski),
- współdziałanie ze środowiskiem zewnętrznym szkoły (np. udział organizacji i stowarzyszeń wspierających działalność wychowawczą i profilaktyczną szkoły),

- współodpowiedzialność za efekty realizacji programu.

Program wychowawczo-profilaktyczny został opracowany na podstawie **diagnozy potrzeb i problemów** występujących w środowisku szkolnym z uwzględnieniem:

- wyników nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora szkoły w roku szkolnym 2025/2026,
- wniosków i analiz z prac zespołów zadaniowych, zespołów przedmiotowych, zespołów wychowawczych z realizacji priorytetów Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego w roku szkolnym 2025/2026,
- wyników diagnozy czynników chroniących i ryzyka, przeprowadzonej wśród Rodziców i Uczniów klas 6-8 w czerwcu 2026 w ramach "Gminnej diagnozy bezpieczeństwa, relacji rówieśniczych, zdrowia psychicznego, zachowań ryzykownych, korzystania z technologii cyfrowych oraz skuteczności działań profilaktycznych",
- wniosków wypracowanych podczas pracy metodą WordCafe w zespole zadaniowym, składającym się z przedstawicieli dyrekcji, kadry pedagogicznej oraz rodziców w czerwcu 2026,
- analizy dokumentacji specjalistów szkolnych w tym pedagogów, pedagogów specjalnych i psychologa szkolnego,
- rozmów z wychowawcami, nauczycielami wspomagającymi,
- rozmów z rodzicami,
- obserwacji zachowania uczniów podczas różnorodnych aktywności szkolnych i pozaszkolnych,
- podstawowych kierunków realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2026/2027 na podstawie art.60 ust. 3 pkt.1 Ustawy z dnia 14.12.2016r. Prawo oświatowe.

W trakcie procesu diagnostycznego:

- pozyskano informacje na temat skali i form przemocy rówieśniczej dotyczącej uczniów,
- pozyskano informacje na temat poziomu umiejętności stosowania różnorodnych strategii radzenia sobie z przemocą rówieśniczą i cyberprzemocą przez uczniów,
- zapoznano się z oceną wzajemnych relacji panujących w zespołach klasowych,
- oceniono stan dobrostanu psychicznego uczniów,
- uzyskano informację na temat skali problemu cyberzagrożeń występującego wśród uczniów,
- ustalono, z jakimi problemami indywidualnymi nie radzą sobie uczniowie,

- uzyskano informacje na temat skali problemu używania i dostępności substancji psychoaktywnych,
- poznano potrzeby i oczekiwania uczniów, rodziców, nauczycieli oraz pracowników niepedagogicznych szkoły,
- dokonano identyfikacji sukcesów wychowawczych szkoły oraz skutecznych i nieskutecznych działań profilaktyczno-wychowawczych.

III. MISJA SZKOŁY

„Tutaj przyjazny początek drogi Twojego sukcesu”

Misją Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 4 im. E.J. Jerzmanowskiego w Wieliczce jest kształcenie i wychowanie w duchu wartości i poczuciu odpowiedzialności, miłości ojczyzny oraz poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata, kształtowanie umiejętności nawiązywania kontaktów z rówieśnikami, także z przedstawicielami innych kultur. Szkoła zapewnia pomoc we wszechstronnym rozwoju uczniów w wymiarze intelektualnym, psychicznym i społecznym, zapewnia pomoc psychologiczną i pedagogiczną uczniom. Misją szkoły jest uczenie wzajemnego szacunku i uczciwości, jako postawy życia w społeczeństwie i w państwie, w duchu przekazu dziedzictwa kulturowego i kształtowania postaw patriotycznych, a także budowanie pozytywnego obrazu szkoły poprzez kultywowanie i tworzenie jej tradycji. Misją szkoły jest także przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych, kształtowanie postawy odpowiedzialności za siebie i innych oraz troska o bezpieczeństwo uczniów, nauczycieli, rodziców.

IV. MODEL ABSOLWENTA

Absolwent szkoły:

1. zna tradycje szkoły, regionu, narodu, odnosi się z szacunkiem do symboli narodowych, jest świadomy swych praw i obowiązków.
2. jest tolerancyjny, akceptuje różnice między ludźmi, jako coś naturalnego, a często - cennego. Ze zrozumieniem traktuje różnice wynikające z niejednakowych możliwości, motywacji i odmienności kulturowych ludzi. Umie stopniować oceny moralne i dokonywać trafnych wyborów w sytuacjach trudnych i niejednoznacznych.
3. kieruje się zasadami etyki, uczciwości i szacunku dla godności drugiego człowieka.
4. szanuje siebie i innych, potrafi współpracować oraz pokojowo rozwiązywać konflikty.

5. jest zaangażowany społecznie i obywatelsko, szanuje historię oraz dorobek kulturowy własnego narodu, regiony, szkoły.
6. dba o zdrowie i kondycję psychofizyczną, jest świadomy ich zależności od stanu środowiska naturalnego.
7. rozumie znaczenie praw dziecka i ucznia oraz wie jak reagować na krzywdę i naruszenie bezpieczeństwa.
8. jest przygotowany do odpowiedzialnego zachowania w sytuacjach zagrożenia, zna podstawowe zasady udzielania pierwszej pomocy.
9. jest ciekawy świata, potrafi pracować metodą projektu, łączy wiedzę z różnych dziedzin i korzysta z informacji zwrotnych.
10. w sposób świadomy, bezpieczny i higieniczny korzysta z technologii cyfrowych, zasobów sztucznej inteligencji, krytycznie analizuje informacje, potrafi chronić dane oraz wizerunek własny i innych.
11. podejmuje świadome decyzje edukacyjno-zawodowe, znający różne ścieżki kształcenia.
12. zna zagrożenia wynikające z używania substancji psychoaktywnych oraz zachowań o charakterze nałogowym.
13. zna swoje mocne strony, zainteresowania i potrzeby rozwojowe oraz potrafi je komunikować i realizować postawione sobie cele.

V. CELE WYCHOWAWCZO–PROFILAKTYCZNE SZKOŁY

Działalność wychowawczo-profilaktyczna w Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 4 im. E.J. Jerzmanowskiego w Wieliczce polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganiu ucznia w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

1. Fizycznej - ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych.
2. Psychicznej - ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, radzenie sobie z emocjami, trudnymi przeżyciami, lękiem i niepewnością wywołaną sytuacją na świecie, ukształtowanie postaw sprzyjających wzmocnieniu zdrowia własnego i innych ludzi, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi zdrowia, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności.

3. Spółecznej - ukierunkowanej na integrację zespołów klasowych, na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz ćwiczeniu umiejętności wypełniania ról społecznych.
4. Aksjologicznej - ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia.
5. Intelektualnej - ukierunkowanej na rozwijanie ciekawości poznawczej, krytycznego myślenia, samodzielności, umiejętności uczenia się, pracy projektowej, analizy informacji i odpowiedzialnego korzystania z technologii.

Nasza szkoła prowadzi systematyczną działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną wśród uczniów, rodziców, nauczycieli i innych pracowników szkoły. Działalność ta odbywa się w formach uwzględniających wykorzystywanie aktywnych metod pracy.

Działalność wychowawcza obejmuje w szczególności:

1. Wspólne działanie całej społeczności szkoły na rzecz kształtowania u uczniów wiedzy, umiejętności i postaw określonych w modelu absolwenta.
2. Kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie i odpowiedzialność za własny rozwój należą do jednych z najważniejszych wartości w życiu, a decyzje w tym zakresie podejmowane są w poczuciu odpowiedzialności za siebie i innych.
3. Wspieranie uczniów w osiąganiu ludzkiej dojrzałości.
4. Wspieranie rodziców lub opiekunów w budowaniu wspólnego spójnego systemu wartości oraz kształtowania postaw prozdrowotnych, prospołecznych i promowania zdrowego stylu życia oraz zachowań proekologicznych.
5. Wzmacnianie więzi uczniów ze szkołą oraz społecznością lokalną.
6. Kształtowanie przyjaznej i bezpiecznej atmosfery w szkole, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, a także nauczycieli, wychowawców i rodziców lub opiekunów.
7. Doskonalenie umiejętności nauczycieli i wychowawców w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami oraz ich rodzicami lub opiekunami.
8. Wzmacnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli i wychowawców oraz rodziców lub opiekunów.
9. Kształtowanie u uczniów postaw prospołecznych, patriotycznych, w tym poprzez możliwość udziału w działaniach z zakresu wolontariatu, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu uczniów w życiu społecznym.
10. Kształtowanie postaw patriotycznych poprzez przygotowanie uczniów do aktywnego uczestnictwa w kulturze i sztuce narodowej oraz światowej, znajomości tradycji.

11. Wspieranie edukacji rówieśniczej i programów rówieśniczych mających na celu modelowanie postaw prozdrowotnych i prospołecznych.
12. Wspieranie ciekawości poznawczej, pracy projektowej i zespołowej oraz wykorzystywania informacji zwrotnej.
13. Przygotowanie uczniów do świadomego wyboru dalszej drogi kształcenia i zawodu.
14. Rozwijanie zdrowych nawyków, higieny cyfrowej i aktywności offline.

Działalność edukacyjna obejmuje w szczególności:

- Stałe poszerzanie wiedzy rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, a także suplementów diet i leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach.
- Doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie profilaktyki używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, norm rozwojowych i zaburzeń zdrowia psychicznego wieku rozwojowego
- Rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów, szczególnie umiejętności rozpoznawania symptomów kryzysu psychicznego i sposobów skutecznego uzyskiwania pomocy.
- Kształtowanie u uczniów umiejętności życiowych, odporności psychicznej, a w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji, radzenia sobie z agresją.
- Uczenie krytycznego myślenia i wspomaganie uczniów w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu.
- Kształtowanie zachowań służących zdrowiu, rozwijanie sprawności fizycznej i nawyku aktywności ruchowej, prowadzenie zajęć kształcących umiejętność udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.
- Kształtowanie zdrowych nawyków cyfrowych, umiejętności krytycznej analizy informacji, ochrony danych i wizerunku oraz odpowiedzialnego korzystania ze sztucznej inteligencji.
- Rozwijanie wiedzy o przemocy i cyberprzemocy rówieśniczej.

Działalność informacyjna w szkole polega na dostarczaniu rzetelnych i aktualnych informacji, dostosowanych do wieku oraz możliwości psychofizycznych odbiorców, na temat zagrożeń.

Działalność informacyjna obejmuje w szczególności:

- Dostarczenie aktualnych informacji nauczycielom, wychowawcom i rodzicom lub opiekunom na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych i substancji psychoaktywnych.
- Udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej szkolnej i pozaszkolnej, w tym medycznej, kryzysowej i psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów, ich rodziców lub opiekunów.
- Informowanie uczniów i ich rodziców lub opiekunów o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców w Standardach Ochrony Małoletnich obowiązujących w szkole.
- Informowanie o zasadach odpowiedzialnej wykorzystania sztucznej inteligencji w nauce.
- Upowszechnianie informacji o doradztwie zawodowym, szkołach, kwalifikacjach i możliwościach kształcenia zawodowego.

Działalność profilaktyczna w Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 4 im. E.J. Jerzmanowskiego w Wieliczce polega na realizowaniu działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej oraz w razie potrzeby selektywnej i wskazującej.

Działalność profilaktyczna obejmuje:

1. Profilaktykę uniwersalną - wspieranie wszystkich uczniów i wychowanków w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych niezależnie od poziomu ryzyka.
2. Profilaktykę selektywną - wspieranie uczniów, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na podejmowanie zachowań ryzykownych.
3. Profilaktykę wskazującą - wspieranie uczniów, w przypadkach, w których rozpoznano pierwsze objawy zachowań ryzykownych, kryzysu psychicznego problematycznego korzystania z technologii lub innych trudności wymagających pogłębionego wsparcia.

W Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi Nr 4 im. E.J. Jerzmanowskiego w Wieliczce działania wychowawczo–profilaktyczne są ukierunkowane przede wszystkim na:

1. Wspomaganie rozwoju ucznia w sferze emocjonalnej, społecznej, fizycznej i intelektualnej.
2. Kształtowanie i rozwój własnej osobowości ucznia – uświadomienie konieczności pracy nad sobą w celu osiągnięcia dojrzałości ludzkiej, satysfakcji, spełnienia życiowych planów.
3. Przygotowanie uczniów do prawidłowego funkcjonowania w grupie społecznej - klasie, szkole.
4. Rozwijanie pozytywnej, pro-aktywnej postawy wobec pracy i edukacji, poznawanie i rozwijanie zdolności, zainteresowań, pasji.
5. Prawidłowe przygotowanie uczniów do wyboru dalszej drogi kształcenia i wyboru zawodu.
6. Wzbudzanie i umacnianie poczucia przynależności do grupy klasowej, społeczności szkolnej i lokalnej.
7. Budowanie przyjaznych relacji między uczniami, nauczycielami i rodzicami.
8. Dbanie o dobrą atmosferę w szkole, eksponowanie wartości ważnych dla całej społeczności szkolnej.
9. Rozbudzanie poczucia własnej wartości, wiary we własne siły i możliwości oraz odporności psychicznej.
10. **Rozwijanie kompetencji przyszłości, takich jak: kreatywność, innowacyjność, myślenie analityczne i krytyczne, ciekawość i aktywne uczenie się, inteligencja emocjonalna.**
11. Wzmacnianie poczucia tożsamości indywidualnej, kulturowej, narodowej, regionalnej i etnicznej, kultywowanie tradycji.
12. Troska o szeroko pojęte bezpieczeństwo uczniów, nauczycieli i rodziców.
13. Realizacja działań profilaktycznych w zakresie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i cyfrowego uczniów w środowisku szkolnym.
14. Stałe przypominanie uczniom norm zachowania obowiązujących w szkole.
15. Dbłość o dobre rozumienie zasad panujących w szkole, kształtowanie postaw empatycznych i wrażliwości na potrzeby innych.
16. Znajomość zasad ruchu drogowego – bezpieczeństwo w drodze do szkoły.
17. Promowanie zdrowego stylu życia.
18. Kształtowanie nawyków prozdrowotnych.

19. Przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych i uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych.
20. Uczenie rozpoznawania sytuacji i zachowań ryzykownych, w tym przeciwdziałanie korzystaniu ze środków psychoaktywnych.
21. Przeciwdziałanie pojawianiu się wśród uczniów nawet najmniejszych przejawów przemocy i cyberprzemocy rówieśniczej.
22. Przeciwdziałanie niebezpieczeństwom związanym z nadużywaniem urządzeń elektronicznych, uczenie odpowiedniego zachowania w sieci i mediach społecznościowych.
23. Budowanie pozytywnego obrazu własnej osoby, podkreślanie dobrych doświadczeń życiowych, pomagających młodym ludziom kształtować pozytywną tożsamość.
24. Stwarzanie częstych okazji do przeżycia sukcesu i rozpoznawania własnych osiągnięć.
25. Uczenie sposobów wyrażania własnych emocji, radzenia sobie ze stresem, ćwiczenie asertywności.
26. Wzmacnianie prawidłowych relacji dziecka z rodziną.
27. Umożliwianie i zachęcanie rodziców do zdobywania wiedzy nt. profilaktyki.

VI. STRUKTURA ODDZIAŁYWAŃ WYCHOWAWCZYCH

Wychowanie, jako proces wspierania wychowanka w rozwoju, angażuje wychowawcę i wychowanka, pozostających w osobowej relacji, których spotkanie oparte jest na poszanowaniu godności osobowej i współdziałaniu w osiągnięciu celów wychowawczych (wychowawca odpowiada za tworzenie warunków do rozwoju, a wychowanek za korzystanie z nich w celu realizacji zadań rozwojowych). Procesowi temu towarzyszy więc szczególnie istotna relacja, która - zgodnie z przyjętym w tym Programie rozumieniem wychowania i profilaktyki - wychowawcą czyni każdego nauczyciela. Najistotniejszym jednak obszarem działań wychowawczo-profilaktycznych jest w sposób naturalny rodzina, wobec której szkoła pełni rolę przede wszystkim wspierającą. Korzysta przy tym - wzmacniając rodziców w ich działaniach – z pomocy różnych podmiotów wspomagających wychowanie i profilaktykę.

1. Dyrektor szkoły:

- stwarza warunki do realizacji procesu wychowawczego w szkole,
- wspiera nauczycieli we wdrażaniu zmian wynikających z REFORMY26 “Kompas jutra”,

- zapewnia warunki do diagnozy funkcjonowania ucznia w środowisku szkolnym i planowania adekwatnego wsparcia,
- sprawuje opiekę nad uczniami oraz stwarza warunki harmonijnego rozwoju psychofizycznego poprzez działania prozdrowotne; dba o poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej szkoły,
- inspiruje nauczycieli do poprawy istniejących lub wdrożenia nowych rozwiązań w procesie kształcenia, przy zastosowaniu innowacyjnych działań programowych, organizacyjnych lub metodycznych, których celem jest rozwijanie kompetencji uczniów,
- współpracuje z zespołem wychowawców, pedagogiem, pedagogiem specjalnym, psychologiem szkolnym oraz samorządem uczniowskim, wspomaga nauczycieli w realizacji zadań,
- nadzoruje realizację szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego,
- współpracuje z podmiotami szkoły oraz instytucjami wspomagającymi działania z zakresu wychowania i profilaktyki,
- organizuje oraz zapewnia środki finansowe na szkolenia poszerzające kompetencje wychowawcze i profilaktyczne nauczycieli, w szczególności w zakresie zdrowia psychicznego, higieny cyfrowej oraz właściwego korzystania z zasobów sztucznej inteligencji, pierwszej pomocy i współpracy z rodzicami,
- monitoruje stosowanie zdobytej wiedzy i umiejętności przez nauczycieli w praktyce szkolnej.

2. Rada pedagogiczna:

- uczestniczy w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły i potrzeb w zakresie profilaktyki,
- opracowuje projekt programu wychowawczo profilaktycznego i uchwała go w porozumieniu z radą rodziców,
- uczestniczy w realizacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego,
- uczestniczy w ewaluacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego,
- doskonalą kompetencje potrzebne do dokonywania diagnozy potrzeb i reagowania na zagrożenia.

3. Nauczyciele:

- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizacji zadań wychowawczych, uczestniczą w realizacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego,

- reagują na przejawy agresji, niedostosowania społecznego i uzależnień uczniów,
- przestrzegają obowiązujących w szkole procedur postępowania zawartych w szkolnych Standardach Ochrony Małoletnich,
- udzielają uczniom pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń edukacyjnych,
- kształcą i wychowują młodzież w duchu patriotyzmu i demokracji,
- wspierają zainteresowania i rozwój osobowy ucznia,
- wykonują zalecenia zawarte w orzeczeniach, opiniach wydanych przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną,
- doskonalą kwalifikacje i zdobywają nowe umiejętności w zakresie działań wychowawczo-profilaktycznych,
- stosują informację zwrotną, metody aktywizujące, pracę zespołową i projektową,
- wspierają odpowiedzialne korzystanie z technologii i narzędzi sztucznej inteligencji.

4. Wychowawcy wszystkich klas oraz nauczyciele współorganizujący kształcenie w klasach integracyjnych i masowych:

- diagnozują sytuację wychowawczą w klasie,
- rozpoznają indywidualne potrzeby uczniów,
- na podstawie dokonanego rozpoznania oraz celów i zadań określonych w szkolnym programie wychowawczo-profilaktycznym opracowują plan pracy wychowawczej dla klasy na dany rok szkolny, uwzględniając specyfikę funkcjonowania zespołu klasowego i potrzeby uczniów,
- zapoznają uczniów swoich klas i ich rodziców z prawem wewnątrzszkolnym i obowiązującymi zwyczajami, tradycjami szkoły,
- są członkami zespołu wychowawców i wykonują zadania zlecone przez przewodniczącego zespołu,
- współpracują z innymi nauczycielami uczącymi w klasie, rodzicami uczniów, specjalistami szkolnymi, instytucjami wspierającymi ucznia,
- dbają o dobre relacje uczniów w klasie,
- podejmują działania profilaktyczne w celu przeciwdziałania niewłaściwym zachowaniom uczniów,
- podejmują działania w zakresie poszerzania kompetencji wychowawczych,
- prowadzą działania integracyjne, profilaktyczne i edukacyjne, reagują na kryzysy i uruchamiają właściwe procedury szkolne.

5. Zespół wychowawców:

- analizuje i rozwiązuje bieżące problemy wychowawcze,
- ustala potrzeby w zakresie doskonalenia umiejętności wychowawczych nauczycieli, w tym rozpoczynających pracę w roli wychowawcy,
- przygotowuje analizy i sprawozdania w zakresie działalności wychowawczej i profilaktycznej szkoły.

6. Specjalista szkolny (pedagog, pedagog specjalny, psycholog, logopeda, doradca zawodowy):

- diagnozuje środowisko wychowawcze,
- zapewnia uczniom pomoc psychologiczno-pedagogiczną w odpowiednich formach,
- współpracuje z rodzicami uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i rozwojowymi,
- zabiega o różne formy pomocy wychowawczej i materialnej dla uczniów,
- współpracuje z rodzicami w zakresie działań wychowawczych i profilaktycznych, udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej rodzicom uczniów,
- współpracuje z placówkami wspierającymi proces dydaktyczno-wychowawczy szkoły i poszerzającymi zakres działań o charakterze profilaktycznym,
- wspiera uczniów i rodziców oraz działania służące edukacji włączającej,
- wspiera uczniów w rozpoznawaniu zainteresowań, uzdolnień wartości i celów, włącza rodziców w proces wspierania decyzji edukacyjno-zawodowych uczniów.

7. Pielęgniarka szkolna:

- współpracuje z realizacji działań prozdrowotnych i profilaktycznych
- wspiera edukację dotyczącą zdrowia, higieny, profilaktyki zdrowia i chorób,
- przekazuje z zachowaniem zasad poufności informacje istotne dla bezpieczeństwa i organizacji wsparcia uczniów, w szczególności z chorobami przewlekłymi.

8. Rada Rodziców:

- reprezentuje ogół rodziców szkoły oraz podejmuje działania wspierające proces wychowawczy szkoły,
- współdecyduje o formach pomocy dzieciom,
- współuczestniczy w diagnozie potrzeb i opracowaniu programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły,
- pozyskuje i gromadzi środki finansowe w celu wspierania działalności szkoły,
- angażuje rodziców na rzecz wspomaganie realizacji celów i zadań szkoły,

- uchwała w porozumieniu z radą pedagogiczną program wychowawczo-profilaktyczny.

9. Rodzice:

- współtworzą szkolny program wychowawczo-profilaktyczny,
- uczestniczą w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły,
- uczestniczą w spotkaniach organizowanych przez szkołę,
- współpracują z wychowawcami klasy, innymi nauczycielami i specjalistami szkolnymi w celu planowania spójnego wsparcia dziecka,
- wspierają zdrowe nawyki, bezpieczne korzystanie z technologii, aktywność offline i realizację obowiązku szkolnego.

10. Szkolny Samorząd Uczniowski:

- jest inspiratorem i organizatorem życia kulturalnego uczniów szkoły, działalności oświatowej, sportowej oraz rozrywkowej zgodnie z własnymi potrzebami i możliwościami organizacyjnymi w porozumieniu z dyrektorem,
- uczestniczy w diagnozowaniu sytuacji wychowawczej szkoły,
- współpracuje z zespołem wychowawców i radą pedagogiczną,
- prowadzi akcje pomocy dla potrzebujących,
- reprezentuje postawy i potrzeby środowiska uczniowskiego,
- propaguje ideę samorządności oraz wychowania w demokracji,
- dba o dobre imię i honor szkoły oraz wzbogaca tradycję,
- podejmuje działania z zakresu wolontariatu,
- współtworzy inicjatywy dotyczące higieny cyfrowej, aktywności offline, przeciwdziałania przemocy i dobrostanu uczniów.

11. Podmioty wspierające

Współpraca ta polega na:

- systematycznym współdziałaniu z ośrodkami pomocy pedagogicznej i psychologicznej, opieki medycznej, terapii i profilaktyki,
- udziale w akcjach charytatywnych i pomocy humanitarnej,
- angażowaniu się w różnorodną współpracę ze środowiskiem lokalnym i jego instytucjami.

VII. DIAGNOZA SYTUACJI WYCHOWAWCZEJ

Szczegółowe cele wychowawczo-profilaktyczne szkoły wynikają z: wyników diagnozy czynników chroniących i ryzyka, przeprowadzonej wśród Rodziców i Uczniów klas 6-8 w czerwcu 2026 w ramach “Gminnej diagnozy bezpieczeństwa, relacji rówieśniczych, zdrowia psychicznego, zachowań ryzykownych, korzystania z technologii cyfrowych oraz skuteczności działań profilaktycznych”, wniosków wypracowanych podczas pracy metodą World Cafe w zespole zadaniowym, składającym się z przedstawicieli dyrekcji, kadry pedagogicznej oraz rodziców w czerwcu 2026, problemów występujących w środowisku szkolnym, ewaluacji programu wychowawczo–profilaktycznego, wniosków i spostrzeżeń z działalności dydaktyczno-wychowawczej i opiekuńczej nauczycieli, indywidualnych rozmów z uczniami, rodzicami i nauczycielami.

Wyniki ankiety diagnozującej czynniki chroniące i ryzyka stanowią Załącznik nr 2 do niniejszego dokumentu.

Analiza zgromadzonych danych wskazuje, że sytuacja wychowawczo-opiekuńcza szkoły wymaga prowadzenia działań systemowych, regularnych oraz dostosowanych do wieku i rzeczywistych doświadczeń uczniów.

Szczególne znaczenia nabierają cztery wzajemnie powiązane obszary:

- zdrowie psychiczne, dobrostan i bezpieczeństwo emocjonalne uczniów;
- relacje rówieśnicze, przeciwdziałanie przemocy, hejtowi i wykluczeniu;
- higiena cyfrowa, bezpieczeństwo w Internecie i odpowiedzialne korzystanie z nowych technologii;
- rozwijanie sprawczości, kompetencji społecznych i przyszłościowych oraz wzmacnianie współpracy szkoły z rodzicami.

Wyniki diagnozy wskazują jednocześnie na potrzebę wzmocnienia działań profilaktycznych opartych na jednorazowych pogadankach i prelekcjach przez prowadzenie **regularnych, praktycznych, interaktywnych działań**, które umożliwiają uczniom ćwiczenie konkretnych umiejętności.

Istotnym wnioskiem jest również konieczność lepszego rozpoznawania problemów, które mogą pozostawać niewidoczne dla dorosłych. Wyniki ankiet pokazują bowiem znaczące różnice pomiędzy deklaracjami rodziców a doświadczeniami zgłaszanymi przez uczniów.

1. **Analiza wyników badań ankietowych – perspektywa rodziców i uczniów**
 - a. Higiena cyfrowa i korzystanie z Internetu

Jednym z istotnych obszarów wymagających zintensyfikowanych działań jest sposób korzystania przez uczniów z telefonów, Internetu, gier i mediów społecznościowych.

Z odpowiedzi rodziców wynika, że większość z nich szacuje czas spędzany przez dzieci w Internecie na około 2–4 godziny dziennie. Większość rodziców nie obserwuje również nasilonych objawów niepokoju związanych z brakiem dostępu do telefonu.

Odpowiedzi uczniów wskazują jednak na występowanie grupy młodych osób, które deklarują znacznie dłuższy czas korzystania z Internetu – 6–8 godzin, a w części przypadków ponad 8 godzin dziennie poza nauką.

Szczególną uwagę zwraca rozbieżność pomiędzy deklaracjami rodziców a odpowiedziami uczniów dotyczącymi takich zagrożeń jak:

- sexting i przesyłanie intymnych treści;
- granie za pieniądze i zachowania o charakterze hazardowym;
- nadmierne korzystanie z telefonu i Internetu;
- kontakt z nieznanymi w sieci;
- cyberprzemoc i hejt;
- wpływ mediów społecznościowych na samoocenę i samopoczucie.

Wnioskiem z diagnozy jest potrzeba prowadzenia **praktycznej edukacji cyfrowej**, obejmującej nie tylko informowanie o zagrożeniach, lecz przede wszystkim ćwiczenie sposobów reagowania w konkretnych sytuacjach.

b. **Zachowania ryzykowne i używanie substancji psychoaktywnych**

Większość rodziców deklaruje, że ich dzieci nie mają kontaktu z alkoholem, e-papierosami, narkotykami ani innymi substancjami psychoaktywnymi, nie zauważają również u swoich dzieci podejmowania innych zachowań ryzykownych.

Uczniowie również w większości deklarują brak takich zachowań, jednak ich odpowiedzi wskazują na większą świadomość występowania zachowań ryzykownych w środowisku rówieśniczym.

W ankietach pojawiły się sygnały dotyczące:

- używania e-papierosów;
- spożywania alkoholu;
- bójek i zachowań agresywnych;

- kontaktu z substancjami psychoaktywnymi;
- przyjmowania leków bez wiedzy dorosłych;
- grania za pieniądze.

Pojawiły się pojedyncze odpowiedzi wskazujące na częste lub regularne występowanie wielu zachowań ryzykownych, które należy potraktować jako **sygnał wymagający dalszego rozpoznania i indywidualnej pracy**, a nie jako podstawę do uogólniania sytuacji całej społeczności uczniowskiej.

Diagnoza wskazuje na potrzebę wzmacniania działań z zakresu profilaktyki uzależnień, w tym behawioralnych szczególnie poprzez pracę nad:

- odpornością na presję grupy;
- umiejętnością odmawiania;
- podejmowaniem odpowiedzialnych decyzji;
- rozpoznawaniem konsekwencji zachowań ryzykownych;
- szukaniem pomocy w sytuacji zagrożenia;
- umiejętnością świadomego i odpowiedzialnego korzystania z technologii cyfrowych i zasobów sztucznej inteligencji.

c. **Zdrowie psychiczne, stres i bezpieczeństwo emocjonalne**

Obszar zdrowia psychicznego i radzenia sobie ze stresem należy uznać za jeden z najważniejszych obszarów wymagających wzmocnienia w roku szkolnym 2026/2027.

Wyniki ankiet wskazują na znaczącą różnicę pomiędzy perspektywą rodziców a deklaracjami uczniów.

Rodzice w większości oceniają swoje dzieci jako osoby czujące się bezpiecznie i stosunkowo dobrze radzące sobie ze stresem. Tymczasem znaczna część uczniów deklaruje, że często doświadczają stresu, z którym trudno jest im sobie poradzić.

Wskazuje to na potrzebę:

- systematycznego rozpoznawania dobrostanu uczniów;
- rozwijania umiejętności rozpoznawania i nazywania emocji;
- nauki praktycznych technik regulacji emocji;
- rozwijania sposobów radzenia sobie ze stresem;
- wzmacniania poczucia własnej wartości;

- rozwijania umiejętności proszenia o pomoc;
- budowania bezpiecznych relacji z dorosłymi;
- zapewnienia uczniom czytelnej informacji, gdzie i u kogo mogą uzyskać pomoc.

Samookaleczenia

Szczególnie niepokojącym sygnałem diagnostycznym są deklaracje uczniów dotyczące celowego zadawania sobie bólu.

Ponad 90% rodziców wskazuje, że takie zachowania nigdy nie wystąpiły u ich dzieci, podczas gdy w ankietach uczniowskich pojawiają się odpowiedzi wskazujące na występowanie samookaleczeń – od pojedynczych zdarzeń po deklaracje wielokrotnego samookaleczania się.

Rozbieżność ta może wskazywać na fakt, że część trudności emocjonalnych uczniów pozostaje poza wiedzą dorosłych.

W związku z tym szkoła powinna:

- wzmacniać kompetencje nauczycieli w zakresie rozpoznawania sygnałów kryzysu emocjonalnego oraz reagowania w sytuacjach podejrzenia samookaleczeń
- rozwijać współpracę z rodzicami i instytucjami wspierającymi dzieci i młodzież;
- prowadzić działania psychoedukacyjne dotyczące stresu, emocji, kryzysu i poszukiwania pomocy.

d. Relacje rówieśnicze, hejt, przemoc i wykluczenie

Analiza wyników ankiet oraz wniosków z pracy metodą World Café wskazuje na potrzebę dalszego wzmacniania bezpieczeństwa społecznego uczniów.

Szczególnie ważne są:

- przeciwdziałanie wykluczeniu;
- reagowanie na hejt;
- ograniczanie przemocy rówieśniczej;
- budowanie prawidłowej komunikacji;
- rozwijanie umiejętności rozwiązywania konfliktów;
- wzmacnianie empatii i odpowiedzialności za własne słowa i zachowania;
- wspieranie uczniów mających trudności w relacjach społecznych.

Wnioski z World Café wskazują na potrzebę opracowania **spójnego sposobu reagowania na hejt, przemoc i wykluczenie**, tak aby uczeń otrzymał pomoc niezależnie od tego, do którego pracownika szkoły zgłosi problem.

Wskazano również potrzebę regularnego monitorowania atmosfery w klasach poprzez krótkie, anonimowe badania.

e. **Zaufanie uczniów do dorosłych i skuteczność działań profilaktycznych**

Szczególnie istotnym wnioskiem diagnostycznym jest różnica pomiędzy oceną sytuacji przez dorosłych i uczniów.

W odpowiedziach uczniowskich często pojawia się przekonanie, że dorośli – zarówno rodzice, jak i nauczyciele – nie zawsze wiedzą, co rzeczywiście dzieje się w środowisku rówieśniczym.

Jednocześnie zarówno rodzice, jak i uczniowie wskazują na ograniczoną skuteczność części dotychczasowych zajęć profilaktycznych.

Najczęściej pojawiające się opinie uczniów wskazują, że zajęcia:

- nie dostarczyły im nowych informacji;
- miały charakter powtarzalny;
- nie zawsze odnosiły się do sytuacji, z którymi rzeczywiście się spotykają;
- w części przypadków nie były przez nich zapamiętywane jako znaczące.

W związku z tym konieczne jest częstsze realizowanie zajęć profilaktycznym o charakterze warsztatowymi i interaktywnym.

f. **Postawy uczniów wobec przyszłości i sprawczości**

W odpowiedziach uczniów dotyczących przyszłości pojawiły się zarówno realistyczne plany edukacyjne i zawodowe, jak również liczne odpowiedzi żartobliwe, ironiczne i prowokacyjne.

Nie należy traktować tego rodzaju wypowiedzi jako jednoznacznego wskaźnika problemów emocjonalnych. Mogą one wynikać m.in. ze specyfiki wieku, potrzeby humoru, chęci zaznaczenia niezależności, dystansu do badania lub niechęci do ujawniania rzeczywistych planów.

Jednocześnie wyniki wskazują na potrzebę tworzenia uczniom większej przestrzeni do:

- rozmawiania o przyszłości;
- poznawania własnych mocnych stron;

- odkrywania zainteresowań;
- rozwijania poczucia sprawczości;
- poznawania różnych ścieżek edukacyjnych i zawodowych;
- podejmowania rzeczywistych działań i projektów.

W tym zakresie szczególnego znaczenia nabierają kompetencje przyszłości:

- **kreatywność i innowacyjność;**
- **elastyczność i odporność psychiczna;**
- **współpraca i inteligencja emocjonalna;**
- **analityczne i krytyczne myślenie.**

2. Wnioski wypracowane metodą World Café

Podczas pracy metodą World Café pod koniec roku szkolnego 2025/2026 społeczność szkolna wskazała trzy główne obszary wymagające wzmocnienia:

- a. Higiena cyfrowa i bezpieczne korzystanie z technologii

Wskazano na potrzebę:

- jasnych i jednolitych zasad korzystania z telefonów;
- praktycznych warsztatów dotyczących cyberbezpieczeństwa;
- edukacji dotyczącej hejtu i cyberprzemocy;
- rozwijania krytycznego myślenia;
- edukacji dotyczącej dezinformacji, deepfake'ów i sztucznej inteligencji;
- wspierania rodziców w zakresie zasad korzystania z technologii w domu.

- b. Rozwój psychoemocjonalny i budowanie dobrych relacji

Wskazano na potrzebę:

- regularnych zajęć psychoedukacyjnych;
- wspólnego systemu reagowania na hejt, przemoc i wykluczenie;
- monitorowania atmosfery w klasach;
- utworzenia skrzynki bezpieczeństwa;
- edukacji dotyczącej neuroróżnorodności;
- rozwijania umiejętności rozwiązywania konfliktów i komunikacji

c. **Kompetencje przyszłości i praktyczne metody nauczania**

Wskazano na potrzebę:

- systematycznej pracy projektowej;
- rozwijania kompetencji przyszłości;
- zwiększania aktywności i sprawczości uczniów;
- rozwijania uczenia się rówieśniczego;
- zwiększenia roli Samorządu Uczniowskiego;
- łączenia młodszych i starszych uczniów we wspólnych działaniach;
- praktycznego wykorzystywania wiedzy i kompetencji rodziców.

Przedstawiciele rodziców zwrócili uwagę, że działania podejmowane w ramach programu powinny być możliwe do zweryfikowania – każde działanie powinno mieć określony cel, termin, osobę lub grupę odpowiedzialną oraz prosty sposób oceny efektów.

Wśród konkretnych propozycji znalazły się m.in. warsztaty z higieny cyfrowej co najmniej raz w semestrze, regularne zajęcia psychoedukacyjne, badanie bezpieczeństwa uczniów, projekty interdyscyplinarne oraz podsumowanie działań po każdym semestrze.

Na podstawie przeprowadzonych badań, wniosków i spostrzeżeń z działalności dydaktyczno-wychowawczej i opiekuńczej nauczycieli, a także z indywidualnych rozmów z uczniami, rodzicami i nauczycielami ustalono czynniki chroniące i czynniki ryzyka, które stanowią podstawę do wyznaczania celów i zadań wychowawczo–profilaktycznych w szkole.

Czynniki chroniące:

Do najważniejszych czynników chroniących w naszej szkole zalicza się:

- dostępność nauczycieli, wychowawców, pedagoga specjalnego, pedagoga i psychologa jako osób udzielających uczniom wsparcia;
- adekwatne do potrzeb funkcjonowanie systemu pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- współpracę szkoły z rodzicami;
- bardzo dobre funkcjonowanie Samorządu Uczniowskiego;

- podejmowanie przez uczniów wielu działań społecznych, charytatywnych i integracyjnych;
- rozwijanie zainteresowań i aktywności uczniów - działanie wielu szkolnych kół rozwijających zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- realizacja wielu projektów wychowawczych, profilaktycznych i edukacyjnych o charakterze działań zespołowych - możliwość tworzenia warunków do rozwijania poczucia sprawczości uczniów.
- jasne funkcjonowanie zasad i procedur dotyczących bezpieczeństwa;
- zaangażowanie części rodziców w życie szkoły;
- gotowość Rady Rodziców do współpracy i wspierania konkretnych działań;
- potencjał nauczycieli i specjalistów do prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych;

Istotnym zasobem szkoły jest również gotowość społeczności szkolnej do podejmowania rozmowy o problemach oraz poszukiwania bardziej skutecznych i praktycznych form profilaktyki.

Czynniki ryzyka

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy wskazano następujące potencjalne czynniki ryzyka:

Czynniki związane z funkcjonowaniem uczniów

- nadmierne korzystanie z telefonu, Internetu i mediów społecznościowych;
- ograniczona higiena cyfrowa;
- kontakt z niebezpiecznymi treściami w Internecie;
- cyberprzemoc i hejt;
- presja rówieśnicza;
- trudności w radzeniu sobie ze stresem;
- trudności w regulacji emocji;
- konflikty i trudności w relacjach rówieśniczych;
- wykluczenie społeczne;
- zachowania agresywne;
- kontakt z alkoholem, e-papierosami i innymi substancjami psychoaktywnymi;
- zachowania o charakterze hazardowym w Internecie;
- ryzyko samookaleczeń i innych zachowań autoagresywnych;
- trudności w proszeniu o pomoc;

- obniżone poczucie sprawczości;
- niepewność dotycząca przyszłości edukacyjnej i zawodowej.

Czynniki związane ze środowiskiem

- rozbieżność pomiędzy wiedzą dorosłych a rzeczywistymi doświadczeniami uczniów;
- ograniczona komunikacja na temat trudnych doświadczeń młodzieży;
- możliwość bagatelizowania przez dorosłych problemów emocjonalnych uczniów;
- niejednolite reagowanie dorosłych na niektóre sytuacje wychowawcze;
- niewystarczająca regularność części działań profilaktycznych;
- przewaga działań informacyjnych nad praktycznymi;
- brak jednolitego systemu monitorowania atmosfery w klasach;
- potrzeba dalszego wzmacniania współpracy szkoły, rodziców i uczniów.

VIII. MONITORING I EWALUACJA

Monitorowanie realizacji programu będzie prowadzone przez cały rok szkolny. Jego celem będzie sprawdzanie czy zaplanowane działania są wykonywane i wymagają modyfikacji. Ewaluacja służyć będzie ocenie rezultatów programu oraz sformułowaniu wniosków do diagnozy i planowania pracy na nowy rok szkolny. W monitorowaniu i ewaluacji wykorzystane zostaną:

- analiza dokumentacji wychowawców i specjalistów szkolnych;
- analiza frekwencji, ocen z zachowania, interwencji oraz zgłoszeń dotyczących bezpieczeństwa;
- analiza udziału uczniów w projektach, konkursach, wolontariacie i zajęciach pozalekcyjnych;
- wnioski ze spotkań zespołów wychowawczych oraz zespołów pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- rozmowy indywidualne i grupowe z uczniami;
- krótkie ankiety dla uczniów, rodziców i nauczycieli;
- opinie rodziców przekazywane podczas konsultacji, zebrań i spotkań indywidualnych;
- analiza sytuacji wychowawczych;
- analiza zgłoszeń dotyczących bezpieczeństwa;

- obserwacje funkcjonowania klas;
- informacje od wychowawców i specjalistów;
- krótkie podsumowania realizowanych działań.

Szczególnie rekomenduje się przeprowadzenie krótkiego badania atmosfery i poczucia bezpieczeństwa uczniów co najmniej raz w półroczu. Pozwoli to wcześniej diagnozować trudności, które nie zawsze są widoczne w codziennym funkcjonowaniu szkoły. Potrzebę takiego monitorowania wskazano również w propozycjach wypracowanych podczas World Café.

IX. REKOMENDACJE:

W roku szkolnym 2026/2027 należy wdrażać działania wychowawczo–profilaktyczne, których celem będzie prowadzenie działań profilaktycznych i edukacji w obszarze przemocy i cyberprzemocy rówieśniczej, wspieranie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozwijanie kompetencji w zakresie higieny cyfrowej i aktywności off-line oraz kształtowanie umiejętności krytycznego myślenia, kształcenia interdyscyplinarnego i pracy projektowej. Diagnoza wskazuje, że skuteczność Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego będzie zależała nie tylko od zakresu podejmowanych tematów, ale przede wszystkim od sposobu ich realizacji, w związku z tym zaleca się:

- planowanie działań cyklicznych;
- dostosowanie tematyki do wieku i aktualnych potrzeb klasy;
- stosowanie metod aktywizujących, w tym wykorzystywanie scenek, ćwiczeń, dyskusji, studiów przypadków i pracy projektowej;
- monitorowanie efektów działań;
- wzmacnianie współpracy wychowawców ze specjalistami;
- przypominanie uczniom, gdzie mogą uzyskać pomoc;
- angażowanie uczniów w tworzenie rozwiązań dotyczących ich szkoły.

W związku z tym w roku szkolnym 2026/2027 najważniejsze działania w pracy profilaktyczno-wychowawczej ukierunkowane będą na:

1. Wzmacnianie zdrowia psychicznego i dobrostanu uczniów:
 - a. regularne działania psychoedukacyjne;
 - b. nauka radzenia sobie ze stresem;
 - c. rozwijanie umiejętności regulacji emocji;
 - d. wzmacnianie poczucia własnej wartości;
 - e. rozwijanie odporności psychicznej;
 - f. edukacja dotycząca kryzysów emocjonalnych i sposobów szukania pomocy.
2. Przeciwdziałanie przemocy, hejtowi i wykluczeniu:
 - a. stosowanie spójnego sposobu reagowania;
 - b. monitorowanie sytuacji w klasach;
 - c. rozwijanie kompetencji społecznych;
 - d. wzmacnianie empatii i odpowiedzialności..
3. Bezpieczeństwo cyfrowe i higiena cyfrowa:
 - a. praktyczne warsztaty cyfrowe;
 - b. jednolite zasady korzystania z telefonów zgodne z aktualnie obowiązującymi przepisami prawa oświatowego;
 - c. przeciwdziałanie cyberprzemocy,
 - d. ochrona prywatności i wizerunku;
 - e. krytyczna analiza treści internetowych, rozróżnianie dezinformacji i deepfakeów;
 - f. odpowiedzialne korzystanie z zasobów sztucznej inteligencji;
 - g. edukacja rodziców.
4. Profilaktyka zachowań ryzykownych
 - a. profilaktyka uzależnień;
 - b. przeciwdziałanie presji rówieśniczej;
 - c. rozwijanie umiejętności podejmowania decyzji;
 - d. edukacja dotycząca konsekwencji zachowań ryzykownych;
 - e. wczesne rozpoznawanie sygnałów zagrożenia.
5. Wspieranie neuroróżnorodności i integracji
 - a. budowanie akceptacji dla różnic indywidualnych;;
 - b. przeciwdziałanie stygmatyzacji;
 - c. rozwijanie kompetencji społecznych;
 - d. dostosowywanie działań do zróżnicowanych potrzeb uczniów.

6. Rozwijanie sprawczości i kompetencji przyszłości

- a. praca projektowa;
- b. rozwijanie kompetencji przyszłości;
- c. uczenie się rówieśnicze;
- d. zwiększenie roli Samorządu Uczniowskiego
- e. działania społeczne, ekologiczne i charytatywne;
- f. łączenie we wspólnych działaniach młodszych i starszych uczniów;
- g. edukacja finansowa i przygotowanie do podejmowania świadomych decyzji.

7. Wzmocnienie współpracy z rodzicami

- a. spotkania psychoedukacyjne;
- b. przekazywanie praktycznych materiałów;
- c. wspólne działania dotyczące bezpieczeństwa cyfrowego;
- d. zwiększenie udziału rodziców w projektach i działaniach szkoły;
- e. rozwijanie współpracy z Radą Rodziców.

X. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Program Wychowawczo-Profilaktyczny Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 4 im. E.J. Jerzmanowskiego w Wieliczce uzupełniają i uszczegóławiają następujące dokumenty:

- Statut Szkoły,
- Regulamin Samorządu Uczniowskiego,
- Plan Pracy Szkoły,
- Standardy Ochrony Małoletnich.

Program wychowawczo-profilaktyczny stanowi wspólną podstawę działań całej społeczności szkoły. Za jego realizację odpowiadają wszyscy pracownicy szkoły, stosownie do powierzonych zadań i pełnionych funkcji przy aktywnym udziale uczniów oraz współpracy z rodzicami i środowiskiem lokalnym. Program wychowawczo–profilaktyczny jest otwarty, może być modyfikowany w trakcie realizacji, zgodnie z potrzebami środowiska.

Plan działań wychowawczo–profilaktycznych stanowi Załącznik nr 1 do Programu Wychowawczo-Profilaktycznego Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi Nr 4 im. E.J. Jerzmanowskiego w Wieliczce.

**PROGRAM WYCHOWAWCZO–PROFILAKTYCZNY SZKOŁY PODSTAWOWEJ
Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI NR 4 IM. E.J. JERZMANOWSKIEGO
W WIELICZCE**

- przyjęto uchwałą Rady Pedagogicznej w dniu
- przyjęto uchwałą Rady Rodziców w dniu
- w porozumieniu z Samorządem Uczniowskim w dniu

Rada Rodziców

Rada Pedagogiczna

Samorząd Uczniowski